

stötats av hädelsen, andra av bristen på förklaringar och pekpinna, andra av bilden av Noa som en tantrisk Buddha.

Men det Bo Beskow vill säga har han omsatt i en enkel skrift, snabb och lätt och tvek-

lös som en kinesisk mästars i kalligrafi. En hyllning till själva livskraften, med barnets och målarens säkerhet och med den ökade dimension som delvis övervunna mytologier ger.

TOMMY HANSSON:

En av de omvända

De kulturpersonligheter som lämnar ett socialistiskt synsätt för att i stället bli socialismens argaste kritiker, är ofta väl värda att uppmärksammas, oavsett vad man i övrigt må anse om deras synpunkter. Och dessa överensstämmer inte alltid; där finns kritiker av själva folksuveränitetstanken, där finns religiöst övertygade, där finns vänsterliberaler.

Till de sistnämnda torde man kunna räkna fil dr Melker Johnsson, vilken efter en skriftställarkarriär som vänstersocialdemokrat under 1970-talet framkallat olustkänslor bland forna meningsfränder. Om man tar del av hans senaste arbete, "Bättre röd än död?" (Kurir-Tryck, Katrineholm), förstår man varför. Boken är en sammanställning av författarens debattinsatser under senare år och förefaller att ha två huvudsyften: att påvisa snedvridningen i framträdande politiska debattfrågor och att lägga fram sådana fakta som ofta nog förbises. Syftemålen har

uppfyllts, och Johnssons bok är dessutom underhållande, om det nu är tillåtet att vara rolig när det gäller så allvarliga ting som tas upp.

Melker Johnsson tycks numera anse, att likhetstecken bör sättas mellan socialism och diktatur. I likhet med en av Frankrikes "nya filosofer", Bernard-Henri Levy, talar han om ett "barbari med mänskligt ansikte". Ryska dissidenter i hemlandet eller i exil som Sacharov, Solsjenitsyn, Amalrik, Bukovskij m fl har författarens höga gillande. De utgör sådana underverk, sådana irrationella oroskällor som det totalitära sovjetsystemet inte har förutsett och egentligen är ganska försvarslost mot. Därför är det Johnssons mening, att vi i väst i högre grad skulle lyssna på deras varnande stämmor och inte slå bort dem – vilket ibland görs – som överspända eller färgade av en oförsonlig inställning. Blå kritiserar den svenska opinionens styvmoderliga behandling av Andrej Sacharovs

märkliga skrift "Mitt land och världen", som utkom i lämplig tid just innan Sacharov belönades med Nobels fredspris 1975.

Som ett exempel på ensidigheten i de viktigaste massmediernas täckning av de viktigaste världshändelserna, tar Melker Johnson upp Vietnamdebatten. I kapitlet "Vietnamdebatten i backspegeln" förekommer avspeglningar som är avslöjande för modevänstern och dess medlöpare. I takt med att dessa fick allt större inflytande i massmedia, desto mer ohöljt propagandistisk blev rapporteringen från Vietnam, och det är med förtrytelse som Johnson konstaterar, att vi bara fick oss till livs halva sanningen om krigshandlingarna i Vietnam.

När Melker Johnson skriver sådana sa-

ker, kan han vara infamt polemisk. Men några överdrifter gör han sig inte skyldig till.

Vad är då svaret på den retoriska frågan Bättre röd än död? I företalet menas, att det rätta svaret vid ett första påseende borde vara "ja", för den som haft kraft att kämpa utan att hata. Men, tillägger skribenten, livet i ett totalitärt land är förnedrande. Det slutliga svaret finner vi i bokens avslutningsord: "Alternativet röd eller död föreligger inte. Fredsönskan är inget moraliskt alibi för självuppgivelse och feighet. Svaghet provocerar överfall. Alternativet till en katastrof är beredskap att möta den."

Det är visa ord. Frågan är bara, om den allmänna opinionen är redo att konfronteras med dem.

THEDE PALM:

Besök i ett finrum

"De stora tidningarnas kulturavdelningar ... kan också de ibland ha karaktären av finrum." Den som skrivit detta är den finländske journalisten Sven Willner, som givit ut en liten samling av essäer och artiklar under titeln "Tecken och spår" (Ekenäs tryckeri ab förlag). Under de senaste tjugo åren har han i genomsnitt recenserat minst tvåhundra böcker årligen, berättar han. Något har utnyttjats i tidigare essäsamlingar. Här kommer ett blygsamt men ytterst välskrivet urval ur en stor produktion.

Finlandssvenska landsortstidningar arbetar inom relativt små förhållanden. Det är naturligt att de inte kan hålla några kulturavdelningar. De får för sin kulturbevakning

utnyttja kunniga tidningsmän på delar av deras arbetstid. I Sverige skulle, får man tro, en man som Willner haft heltid i någon av de svenska tidningar, som ännu vill och kan se kulturutvecklingen som något värt att bevaka. I Finland har Willner alltid varit allround-journalist, som gjort vanliga reportage eller skrivit om sport eller om skönlitteratur. Men frågar sig om hans recensioner förlorat på detta och svaret blir nej.

Willner är känd också från den finlandssvenska kulturtidskriften Nya Argus, som håller hög klass. Hans bidrag där är alltid kunniga men inte alltid lätta att följa. I tidningar skriver han uppenbarligen för en annan publik och därför lättare. Det är